

PRZEDPŁATA

miesięcznie:

w Rademiu 2 korony
za adn. do domu 25 h.
z przes. poczt. 2.50 h.
ogzem. pojed. 10 hal.

OGŁOSZENIA

za wiersz, petirowy
lub jego miejsce:
I-sza strona 1 kor.
Nekrologi 40 hal.
Reklamy 60 hal.
IV-ta strona 20 h.

GAZETA RADOMSKA

WYCHODZI CODZIENNIE.

REDAKCJA otwarta codziennie przez święta i niedziele od godziny 12 do 2 po południu.

ADMINISTRACJA otwarta codziennie przez święta i niedziele od godziny 9 do 3 po południu.

Adres Redakcji i Administracji: ulica Lubelska Nr. 5f.

Komunikat austriacki.

Wiedeń. Urzędowo 22 b. m. Na froncie wschodnim: Działalność naszych oddziałów lotnych i wojsk atakujących była wczoraj bardzo ożywiona, zwłaszcza w odcinku frontu między Dorua Watrą a Dniestrem. Nasze oddziały wszędzie wywiązały się skutecznie ze swego zadania i poniosły same bardzo nieznaczne straty i przywiodły wielu jeńców.

Na froncie włoskim: bez zmiany.

Na froncie bałkańskim: Nad Vojuzą żywsze utarczki. Na północy wachód od Lepalem rozbito bandę nieprzyjacielską.

Komunikat niemiecki.

Berlin. Urzędowo 22 b. m. Na froncie francuskim: Na południe od Armentieres, kompanje angielskie, które po silnem przygotowaniu ogniem wdary się do naszych rowów, w potężnym kontrataku zostały natychmiast wyrzucone. Przy oczyszczaniu rowów naliczono 200 zabitych, wzięto do niewoli 39 jeńców. Natomiast wywiadowe nieprzyjaciela na południo-zachód od Varneton i na południe od kanału La Basse oraz między Ancre i Somme spełzły na niczem.

Na froncie wschodnim. Na południo-zachód od Rygi i na południowym brzegu jeziora Narocz rozbiły się przedsięwzięcia oddziałów rosyjskich. Pod Zabusami i w kilku miejscach frontu między Dniestrem i Karpatami lesistemi przeprowadzone pomyślnie kilka wycieczek.

Na froncie aryjskim. Józefa i u Mackensena skąpa akcja bojowa.

Na froncie macedońskim: Na wschód od Wardaru próbowali Anglicy zagnieździć się w naszej pozycji, lecz zostali rozpedzeni w walce na granaty ręczne.

Hr. Tisza o pokoju

Budapeszt. (KB.) W izbie posłów pos. Hollo, z grupy Karolly'ego zainteresował rząd w sprawie wybrania Komisji parlamentarnej celem poufnej wymiany myśli odnośnie do warunków pokojowych.

Prezydent ministrów hr. Tisza protestuje przekręcaniu faktów, jakoby wojna ta nie została narzucona Austro-Węgrom przez nieprzyjaciela, przejętego złymi zamiarami zaczepnymi (Potakiwanis) lecz jakoby wywołana została przez zwrot w polityce Niemiec Ekspanzja, jaką pokazywały Niemcy od r. 1871. jest pokojową, gospodarczą i kulturalną, która nie zagrażała niepodległości, egzystencji i żywotnym interesom żadnego narodu, która domagała się także dla siebie miejsca pod słońcem, lecz nikogo nie pragnęła zepchnąć z pod słońca. (Oklaski). Nasze przymierze pokojowe zachowało ten swój charakter w ciągu całego swego trwania, aż do ostateczności, także w czasie bezpośrednio przed wojną jak również w ciągu całego przebiegu wojny.

Prrowadzimy tę wojnę, ponieważ prowadzić ją musimy w obronie naszego zaatakowanego życia, będziemy ją prowadzić przeciw każdemu i wśród wszelkich okoliczności, tak długo, ale też ani minutę dłużej, niż to okaże się koniecznym do ratowania naszego życia, naszego bezpieczeństwa, interesów naszej egzystencji (oklaski). Zgodni są w tem wszyscy nasi sprzymierzeńcy, Chcemy trwałego pokoju, któryby nie spowodował ani poniżenia którejkolwiek ze stron

wojujących, ani też szkody dla jej interesów żywotnych (żywe oklaski). Taki pokój, o jakim marzą nasi wrogowie, nie może być trwałym na podstawie międzynarodowego układu, albowiem w zdolnych do życia, a upokorzonych i podeptanych narodach nie może żyć inna myśl, aniżeli myśl odwetu (żywe oklaski).

Charakter trwałego pokoju tkwi w tem, aby on nikomu nie narzucał myśli o odwecie. Sprawiedliwa broń, jaką obecnie podnosimy jest celową bronią która przyniesie sukces, który będzie jedynym warunkiem zadowalającego pokoju (żywe oklaski).

Odpowiedź prezydenta ministrów przyjęto do wiadomości.

Eksplozja w Archangielsku dziełem zamachu

Kopenhaga (BK) Pisma donoszą, że eksplozja amunicji w Archangielsku dn. 27 bm. wyrządziła szkodę, idącą w wielkie miliony. Wyleciał tam w powietrze największy na świecie skład amunicji. Eksplozja miała charakter trzęsienia ziemi. Istnieje powszechne przekonanie, że mimo surowej straży, pewnym osobom udało się przemycić do składu maszynę piekielną. Dotąd aresztowano około 100 Fiancezyków, jako podejrzanych o współudział w zamachu.

Pożyczka wojenna Anglii

Londyn. (BK.) W Izbie niższej oświadczył kanclerz skarbu, że pożyczka wojenna dała dobry rezultat. Subskrypcje wynoszą dotąd około 7,000 milionów funtów szterlingów.

Z życia wsi

Daloko za nami został czas, kiedy szerokie masy włościan biernie spoglądały na bieg wypadków, nie starając się w nich brać żadnego udziału, daleko przed nami jest jeszcze, niestety, czas, kiedy uświadomione i dojrzałe politycznie włościanstwo w swoich sprawach decydować będzie. Złudzeń nie należy sobie stwarzać. Ale stwierdzić potrzeba z radością, że coraz większe masy naszego ludu, tej soli ziemi naszej, garną się do życia politycznego, odczuwają swój związek z krajem, związek z innymi jego warstwami i starają się na rozwój wypadków wpływać.

Praca, prowadzona wśród ludu, od lat kilkunastu niezmiernie intensywne, wydaje swoje owoce. Pominąwszy rozwój kulturalny i gospodarczy włościanina, który szybkimi krokami idzie naprzód, a wyraża się, poza widocznymi rezultatami w tych lub innych gospodarstwach włościańskich, w tych lub innych, zresztą stosunkowo licznych dzisiaj, wsiach, we wcale pokaźnej ilości i poważnym rozwoju różnych stowarzyszeń rolniczych, jak kółka, stowarzyszenia handlowe, przemysłowe, pieniężne, z jednej strony, a stowarzyszenia, jak straż ogniowe ochotnicze, czytelnie, teatrzyki amatorskie z drugiej. Jeśli zaś weźmiemy pod uwagę wzrastające czytelnictwo pism ludowych oraz charakterystyczne bardzo, a liczne zebrania i wiece ludowe, które w ostatnich czasach się odbyły, musimy stwierdzić duże zainteresowanie się włościanstwa naszego życiem politycznym i silną chęć wzięcia w nim udziału.

Dlatego też ugrupowania ludowe, jakie na terenie Królestwa kongresowe istnieją, liczą pokaźną wcale ilość członków czynnych, i niemniej pokaźny zastęp sympatyków. Ugrupowania te o ściślejszej lub bardziej luźnej organizacji, skupiają się około kilku zasłużonych działaczy ludowych.

Jedne z nich powstały wówczas, kiedy w latach 1904 i 1905 ruch wśród włościan u nas silnie się zarysował, inne w czasie obecnej wojny. Jedne biorą swój początek z pracy ludzi, którzy wiele lat temu poszli, by lud nasz z uspienia budzić, inne z pracy ludzi, którym wypadki bieżące na gruncie naszym pozwoliły działać. Zasługi i jednych i drugich są tak doniosłe dla przyszłości naszej, że nie łatwo je porównać z zasługami na innych polach, tembardziej, że są rezultatem pracy żmudnej, odpornej, wcale nie efektywnej, wymagającej wielkiego samozapar-

Biedna rodzina S., oszukana została w ten sposób na przeszło 130 rb.

Należy nadmienić, że niegodnemu zamiarowi pana Ignacego sprzyjała rywalka A. K., nie tylko dając mu pieniądze, ale także grożąc, iż go zabije przed ślubem. W dniu wyjazdu na wieś, zaopatrzyła go w papierosy i pilnowała, aby nie poszedł z jej rywalką na ślubny kobierzec.

Biedni rodzice tak haniebnie oszukanej narzeczonej poszukiwać będą swej krzywdy na drodze sądowej. W ten sposób romans pana Ignacego znajdzie swój epilog w sali sądowej, jeżeli nie za kratą.

TELEGRAMY

Ukraińcy przeciw koalicyjnym „oswobodzicielom“

Wiedeń. (BK.) Ukraińska reprezentacja parlamentarna z powodu noty koalicyjnej o jej celach wojennych skierowała do Wilsona pismo, które wręczono posłowi amerykańskiemu w Wiedniu i przesłano równocześnie cesarskiej kancelarii gabinetowej.

W piśmie tem powiedziano: My Ukraińcy stanowimy w słowiańskiej rodzinie narodów samoistny naród. Przechwałek w nocie koalicyjnej o rzekomym wyswobodzeniu narodów słowiańskich Austro-Węgier, my Ukraińcy nie możemy traktować poważnie i natrafić one muszą na żywy protest z naszej strony.

Rząd rosyjski, mimo nieklamanej samoistności języka ukraińskiego, który uznany został nawet przez petersburską akademię umiejętności, konsekwentnie zaprzecza istnieniu narodowości ukraińskiej i niedopuszczył języka ukraińskiego, którym włada 30-miljonowy naród, nie tylko w urzędzie, ale nawet w szkole.

Wtargnięcie Rosjan w r. 1914 do Galicji wschodniej i Bukowiny, zamieszkałych przez Ukraińców, dało wzór głoszonego „wyswobodzenia“, albowiem zaraz po inwazji „oswobodziciele“ w tym kraju, gdzie 3 miliony Ukraińców, dzięki liberalnej konstytucji austriackiej wywalczyli sobie pewne zdobycze narodowe, nie tylko zamknęli wszystkie szkoły ukraińskie, lecz zakazami obłożyli mowę ukraińską, jak wogóle w całym państwie carów a całe życie narodowe ukraińskiego narodu w Galicji ciemnili w najbrutalniejszy sposób. Skutkiem osobistych prześladowań ze strony rosyjskich „oswobodzicieli“ zawleczono do Rosji centralnej i na Sybir nie mając jak 4.000 patriotów Ukraińców galicyjskich i głowę kościoła grecko-unickiego we Lwowie, metr polity hr. Szeptyckiego internowano w więzieniach rosyjskich jako zbrodniarza stanu.

„Przeciw takiemu „oswobodzeniu“ musimy, my, zastępcy narodu ukraińskiego w Galicji założyć jaknajenergiczniejszy protest. Uczucia nasze podziela cały naród ukraiński, który odpowiednio do swej liczby, swej przeszłości i narodowej kultury, dąży do prawdziwego narodowego wyswobodzenia.

Zatopione.

Bern. (BK.) Według sprawozdań, zamieszczonych wczoraj i przedwczoraj w prasie francuskiej, zatopione okręty o-

bejmują 36823 ton, w co nie są wliczone 5 okręty, nie objęte listami.

Berlin. (BK.) B. Wolffa donosi: Dwie łodzie podwodne, które właśnie powróciły z wyprawy, zatopili 24 parowce. 3 żaglowce i 9 statków rybackich. Zdobytło 1 działo. Załoga zatopionych okrętów na wolnej stopie.

Berlin. (BK.) Jak donosi B. Wolffa, członkowie amerykańskich załóg zatopionych okrętów nieprzyjacielskich, które były niezbrojone, zostali uwolnieni, choć według stanu rzeczy powinni być traktowani jako jeńcy wojenni.

Stosunki polityczne w Stanach Zjed.

Bern. (BK.) Specjalny sprawozdawca „Matin'u“ donosi z Nowego Jorku telegrafem kablowym: Od zerwania stosunków dyplomatycznych Stanów Zjed. z Niemcami niema tam partji, są tylko przyjaciele koalicyj i przyjaciele czwóprzymierza. Trzy czwarte republikanów stanowią w danej chwili silną podporę Wilsona, natomiast połowa partji demokratycznej poszła do opozycji. Pod tym względem głosowanie w kongresie da dziwny obraz. Jednak Wilson prawdopodobnie uzyska większość.

Co się tyczy środków, jakich Wilson żąda od kongresu, to obejmować one będą oprócz zbrojenia amerykańskich okrętów handlowych, także eskortowanie tych okrętów przez amerykańskie okręty wojenne, oraz nowe kredyty w sumie 3 miliardów franków na flotę.

Następnie zażąda Wilson zapewne także otwarcie portów amerykańskich dla okrętów wojennych aliantów, eskortujących okręty amerykańskie.

Przeciw szpiegostwu w Ameryce.

Waszyngton. (BK.) B. Reutera donosi: Przedłożenie rządowe przeciw szpiegostwu przyjęte zostało przez Senat 60 głosami przeciw 10.

Przedłożenie upoważnia prezydenta do konfiskowania, zatrzymania i uznania za przepadłe amunicji i okrętów, które ją wiozą dla wroga narodu, z którym Stany Zjednoczone żyją w spokoju.

Ostrożność Anglii

Londyn. (BK.) „Landon Gazette“ donosi, że aż do odwołania tylko angielskie okręty i aliantów zawijać mają do portu Plymton. Admiralicja zakazała działalności obcym marynarzom w portach wód terytorjalnych Anglii od Yarmouth po Albey Head.

Gerard w Paryżu

Paryż (BK.) Poseł Gerard przyjęty został w poniedziałek przez Poincarego, we wtorek odjeżdża do Hiszpanji.

Ogłoszenia.

Drzewka

owocowe 5—6 letnie do sprzedania. Wiadomość w Redakcji.

68—3

OGIER

ANGLO-NORMANDZKI

Licencjowany — stanowi.

Wiadomość w Redakcji.

67—3

KLAMKI

od najskromniejszych do najwykwintniejszych z założeniem lub bez polecenia

ZAKŁAD ŚLUSARSKO-MECHANICZNY

firmy **H. ZALCBERG**

w Radomiu, Długa Nr. 26. 52—8

NAWOZY SZTUCZNE

40/42% Sole potasowe i Kainit

są wybornymi nawozami pod zasiewy wiosenne i zapewniają obfite plony. Nadzwyczaj skutecznie działają przy uprawie wczesnych jarzyn, jęczmienia, owsa i ziemniaków.

Należy wczas zaopatrzyć się w te wyborne środki nawozowe zwłaszcza, że nawozów azotowych i fosforowych obecnie trudno lub wcale nie można otrzymać. Zamówienia przyjmuje.

Jeneralna Reprezentacja Kallsyndykatu

JÓZEF KARRACH

Wiedeń (Wien) VI Mariachiferstrasse. 27